

Við deyða Jákups í Snikkarastovu

Mikudagin bóru vit Jákup Karbech Henriksen til gravar. Hann andaðist 30. januar í Keypmannahavn, 66 ára gamal.

Jákup varð borin út úr Havnar kirkju. Úr somu kirkju har hann sum smádrongur fyrri fyrstu ferð hoyrði sálmasong, kirkjuni, sum fekk so stóran týðning fyrri hann seinni í lívinum. Hann var uppvaksin næstan áfast í kirkjuna í Snikkarastovu úti á Reyni.

Jákup hevur verið útsetur í mong ár. Seinastu 15 árin hevur hann burturav búleikast í Keypmannahavn og hann er ivaleyst ein tann kendasti útsetur í nýggjari tíð. Hansara verumáti var so dragandi fyrri øll. Hann dróg til sín heldur enn at stoyta frá sær. Jákup sigldi úti í stóra heimi sum maskinmeistari. Hann legðist upp í 1980 vegna vánaliga heilsu og slærði tjaldhælarnar niður millum føroyingarnar í Keypmannahavn.

Fyrstu ferð eg møtti Jákupin var til eitt brúdleyp í Oyndarfirði miðskeiðis í sekstíárunum. Mostur mín skuldi giftast og Jákup var millum gestirnar. Eg var um 8 ára gamal og hetta var fyrsta brúdleyp eg var í. Jákup átti nógv skyldfólk í Oyndarfirði. Omma hansara, Kristianna, var ættað úr bygdini, hon var abbasystir mín og sostatt vóru eg og Jákup skyldmenn, trimenningar.

Hesir dagar saman við Jákup í Oyndarfirði verða seint gloymdir. Tað er ikki bara meg, hann hevur imponerað. Vit eru fleiri, sum vóru børn um ta tíð, sum minnst, tá Jákup var í brúdleypi í Oyndarfirði.

Hann dróg fólk til sín. Børnini var hann góður við og tað vóru glómur í barnaeygum, tá heilar pláturarnar av Cadbury sjokolátu komu úr lummum á hesum velduga mátti. Hann var stórur og prúður uppá kropp. Vit, börnini, eygleiddu mannin, tá hann gekk húsanna millum at vitja skyldfólk. Fór hann inn í annan av handlunum í bygdini, so eltu vit hann. Góðgæti fekk tú og skyldbørnini hólða seg hava serliga góðan rett. Hann skemtaði, hann greiddi frá, hann hevði verið úti í stóra heimi. Hann hevði lagt sær í geyma og hann dugdi at siga frá, so tað hugtók øll frá tí ristandi oldinginum og heilt niður til tað stettandi barnið. Hetta hendi í tí avbyrgda Oyndarfirði áðrenn bygdin fekk vegasamband og alt sunnan fyrri Nestanga var sturt.

Jákup var gávumildur, hevði eitt stórt hjarta og prestur nevndi hetta í Havnar kirkju mikudagin.

Hann segði, at onkur hevði havt at Jákup, tí hann gav so nógv burtur. Jákup, ið var hittinorðaður sum fáur, hevði svarað aftur: »I

líkverjuni finnast ongir lummur.»

So gingu 27 ár. Ein kaldan januardag, neyvari 4. januar 1992, stukkug og tá trý ára gamli sonurin, Fríi, inná gólvíð í Føroyahúsinum á Vesterbrogade í Keypmannahavn. Vit høvdu hugt okkum um í býnum og skuldu hvíla okkum.

Við eitt borð sat ein maður, stórur og prúður. Eg varnaðist hann beinanvegin, men bar ikki kenslu á hann. Tá okkurt var við honum sum lokkaði eygu og oyru. Eg sat og lurtaði. Hann sat og tosaði við ein annan kendan útseta, vinnmannin Karl Nolsøe, sum vit kenna so væl frá bløðum og útvarpi.

Jákup hevði tultikið minnið og tað prógvaði hann eisini hendan dagin. Ein løta gekk og so rópti hann á meg. Hann kendi meg. Ikki bert av slagnum, men hann rópti meg við navni, hann visti hvat eg hevði týkist við, hann prátaði sum hittust dagliga. Í hansara heimi vóru ikki 27 ár ligin síðan vit seinast hittust og eg bert var ein lítill smádrongur.

Hendan løtan gjordist ein av teimum heilt góðu í lívi mínum.

Ofra er tað soleiðis í lívinum, at tá tú sær nakað í veruleikanum, sum tú av og á gongur og hugsar um, tá týkist hetta orvisi, antin minni ella størri, antin betri ella vánaligari. Sjálvdan júst sum tú hugsar.

St. Paul kirkjan í London var nógv størri í veruleikanum enn á myndunum. Ein av heimsins størstu flog-

havnum, tann í Moskva, virkaði nógv minni enn eg hevði hugsað mær. Heimsins størsta seglskip, Sedov, var nógv størri í hugaheiminum, enn tá tað lá við molan í Havn. Himmelbjergiet við Silkeborgsjógvum, hann var munandi hægri enn eg hevði hugsað mær.

Men Jákup var hin sami, sum eg hevði sæð hann sum smádrongur. Hann var einki broyttur, uttan at nokur ár vóru lögð aftur at eldinum. Hann var ikki eitt vónbrot, hann var sami Jákup, sum av og á dagði upp úr minnum frá tí góða úr barnaárunum.

At ser komir útsetar halda hátíðirnar í heimlandinum og minnst á hendan hátt aftur á klettarnar, minnst røturnar. Hendan dagin helt Jákup føðingardagin hjá systriini Jonu, sum tá uttan iva stákaðist fyrri gestunum í KFUK heima í Havn.

Jákup helt ikki føðingardagin einsamallur. Hvør einasti ein sum kom inn fekk boðið eitt ella annað leskiligt. Her var hátíð í Føroyahúsinum.

Sjálvur varð eg boðin til háborðsaman við soninum og so sátu eisini aðrir kringborðið. Hinir fingur boð um at tuga. Nú vildi Jákup hava at vita hvussu stóð til hjá sínum skyldfólki í Oyndarfirði. Hetta tók tíð og eg hevði nógmikið við at svara. Ikki ein einasta ein gloymdi hann. Og serliga tey deyðu kundi hann skoyta eina søgu uppi, áðrenn vit lögdu tey afturum. Jákup greiddi frá og

spurdi og ringt var hjá hinum, ið sátu við borðið, at sleppa framat.

Karl Nolsøe, sum er fróðarmaður burturav, avloysti, tá Jákup hvíldi seg, søgurnar vóru nógv, góðar og stuttligar og eisini álvarsamar. Einaferð hevði Karl at Jákup, tí hann ikki fekk orðið upp fyrri honum. Jákup var kvikur í vendini og bað hann tuga. Hann spurdi um hann hevði gloymt, seinast hann var ferðaleiðari í Egypt. Tá hevði hann greitt so nógv frá »servarðigheitunum« niðri í Luxor, at hann var vórðin sólskoldaður um tunguna.

Jákup helt fram at siga frá skemtisøgum. Ein var um ein urmakararson í Havnini, Hesin var, sum heilt ungur, farin ein túr undir Ísland við eini slupp.

Arbeiðið umborð var hart og baldrut og hann var sárhentur sum fáur. Finalan í hesi søgu ljóðaði soleiðis:

– Tá drongurin kom heim aftur, vóru fingrarnir so bólgnaðir, at hann bara kundi hjálpa pápa sínum at »reperera« teir allar størstu »vekkararnar« í býnum og so forrestin eisini urid í torninum í Havnar kirkju, sjálvandi.»

Aftaná hesa ógloymandi hugnalotu skiltust vit, eg aftur til Føroya, og hann helt fram í sínum virkna útsetalívi í Keypmannahavn. Hann var álitið í Talvfelagnum, hann var grundstúðil í Føroyingafelagnum. Hann var ein av trúfastastu sóknarbornunum hjá føroysku kirkjuni í Keypmannahavn. Og hann røkti vinarlagið við hundradtals føroyingar í Keypmannahavn. Hetta sást á minningargudstænstuni, áðrenn hann var fluttur heim til Føroyar. Millum 2-300 føroyingar vóru saman- komnir at siga honum farvel. Sama hendi við jarðferðina úr Havnar kirkju. Hóast hann ikki hevði verið heima seinastu mongu árin so var skarin stórur, ið fylgdi.

Jákup var ein ógvuliga ættkærur maður og stuttligt var at hoyra hann senda jólaheilsur heim til Føroya. Ongin var gloymdur og hann fór víða um. Heilsurnar vóru ikki páttiknar og líka vertin legði hann í hvat hini segdu.

Tað eru mong, sum gjøgnum árin hava takkað Gudi fyrri, at ein maður sum Jákup hevur livað. Vakrari krans til jarðarlívið enn hesar tókkir, kann neyvan knýstast nokkum.

Friður verður við minnum um stóra skyldmannin, Jákup í Snikkarastovu. Kongurinn er lagdur hesumegin, nú telvar hann nýggjan leik í øðrum heimi »har ongín vallari enn er vendur aftur«, halda vit okkum leysliga til stør-skaldið Shakespeare.

Justinus Eidesgaard

Sjúrdur Strøm

føddur 21. sept. 1933
deyður 14. nov. 1994

Sjúrdur var føddur í Toftum, suðuri í Vági. Foreldrin vóru Karolina og Sofus Strøm. Tey vóru 9 systkin, 7 dreingir og 2 systir. Vit, sum minnst tey árin, skilja, at tað hevur verið eitt tungt hús. Arsintøkan hjá manni var lítul, og væl skuldi húsast, um endarnir skuldu røkka saman. Men Sofus smíð – soleiðis varð fadmirir nevndur – var dugnaligur maður, ið hevði serliga gott hegni til motorar, so hann hevði nógv mikið um at vera.

Foreldrin droymdu um sól og summar yvir heimi og barnanna framtið. Tað vil so vera. Men í heiminum komu tey at kenna mangar livsins beisku lótar. Sofus var bara 45 ára gamal tann morgunin í Skopunarfirði, tá ið livtarðurin varð avkveittur, tá ið »Cheerful« fór av minni 17. oktober 1940. Tá var Sjúrdur bara 7 ára gamal.

Men livið hevði meir av tí beiska at tilluta heiminum. Tuberklajúkan gjørdi nógv um seg í Føroyum í triati- og fyríárunum.

Hon kravdi eisini síni beisku offur úr hesum heimi. Brøðurnir Arthur, Herluf og Kjartan fóru í bestu ungdomstíð av hesi sjúku, og Frits doyði av bilvanlukku í bestu árum frá konu og børnum.

Sjúrdur var yngstur í systkinaflokki. Hann fekk sær konu úr heimbygðini, Poulu við Kráir. Tey bygdu sær hús í Toftum og fingudøturnar Kirstin, Tony og Karin.

Sjúrdur hevði arvað fadirsins skil og góða handalag til motorar. Hann lærði til maskin-smíð í garðasmíðjuni, har eisini fadmirin hevði arbeitt og verið ein av álitismonnum. Burtursæð frá túrum til skips sum motorpassari, var hann í garðasmíðjuni, til hann sjálvur fór undir at arbeiða sum bilsmíður. Sjálvur byggi hann sær bilsmíðu omanfyrri Oskalett. Har arbeiddi hann

nókur ár, til heilsan fór at bíla. Tá seldi hann bilsmíðjuna og byggi sær ein minni verkstað niðanfyrri hús síni, har hann kundi arbeiða, tá ið heilsan var so fræg.

Sjúrdur hevði lærlingar, og ikki hevur altíð verið líka lætt hjá læringi ella meistara; tí Sjúrdur var perfektionistur: alt skuldi vera væl úr hondum greitt, ordan skuldi vera í tingunum. Hann taldi ikki, at ambóðini lógu og sløddust ymsastaðni á verkstaðinum.

Lærlingarnir skuldu læra at leggja øll ambóð upp á pláss, og knappstir kundi hann vera. Men ein av lærlingum hansara segði við meg: »Hann var strangur og kundi verða ógilla illur; men hann var góður við meg!«

Hesi seinastu árin hevur heilsan rættuliga bílað. Hann var nakrar ferðir á ríkisspítalium at søkja sær heilsuót og fekk tað betur eina tíð eftir by-pass operation. Men ongantíð kom hann so væl fyrri seg, at hann varð arbeiðsføru aftur. Eitt og annað fekk hann kortini avrikað, tá ið hann fór í holt við at evna lutir úr træi. Hendurnar hevði hann góðar.

Nakað, sum eisini latti um hjá honum hesi seinastu árin, var hugurin til harmonikuspæl. Tann alskinn hevði hann havt frá ungum árum, og nú evnini at gera annað arbeiði vóru farin, var harmonikan honum góð. At hann eisini á hesum góð hevði góð evni, bera bondini boð um, sum hann gav út seinna árin.

Fyri fáum árum síðan fór eldri bróðirinn Harry so bráðliga, bert 61 ára gamal, og nú fór Sjúrdur eins bráðliga, eisini 61 ára gamal. At hann hesi seinastu árin hevur væntað, at lívsdagar hansara var líðin so væl, hava vit kent á orðum og verumáta. Og Nýggja Testamentið, sum liggur eftir hann, ber sín vitnisburð um, har hugur hansara leitandi eftir hjálp og styrki. Tá ið deyðin vitjar, er vælsignað í trúnari á Jesus at eiga eina vón, sum uggar.

Góða Poula, tit børn og abbað barn hansara! Guð gevi tykkum styrki og troyst! Vit eru mong, sum syrgja saman við tykkum. Vit minnst so mangar góðar lótar, har vit sátu so væl og kendu, at kærleiki og blíðskapur, sum møtti okkum í heimi tykkara, livgaði og vermdi. Vit boyggja hevdin í takksemi og víðing!

SVÁGUR